

AD VATVCA

De Hypocrisie van Tongeren

Waarom Tongeren = Atuatuca alleen op naam berust,
en Weert meer biedt dan alleen een naam

Auteur: Edwin Smeets

Weert, 26-08-2026

Hub: doi.org/10.5281/zenodo.21812313

NL: doi.org/10.5281/zenodo.21869531 | EN: doi.org/10.5281/zenodo.21959038

Video: youtube.com/watch?v=Mmz82wKctvY

© 2026 Edwin Smeets. Alle rechten voorbehouden.

Copyright © 2026 Edwin Smeets. All Rights Reserved.

Dit werk is gedeponeerd met DOI en gearchiveerd op Archive.org (Het Grootste Geestelijke Centrum van de Prehistorie).

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd zonder bronvermelding. Citeren met DOI toegestaan.

1. Samenvatting

De officiële identificatie van Caesar's *Aduatuca* (54 v.Chr.) met Tongeren (*Atuatuca Tungrorum*) berust uitsluitend op gelijkenis van namen. In Tongeren zelf is nul archeologisch bewijs uit 54 v.Chr. gevonden. Tegelijkertijd wordt elke linguïstische herinterpretatie van de naam AD VATVCA als 'Plaats van de Ziener' (*ad* + *vates*) door de academische wereld als 'no-go' verworpen omdat 'taalkunde geen schop is'. Dit verslag legt die dubbele standaard bloot.

2. De Tongeren-claim: Een cirkelredenering

54 v.Chr. - Caesar schrijft in De Bello Gallico Boek V dat hij een legioen en vijf cohorten (ca. 7.000 man) in overwintering legt in een versterkt fort genaamd *Aduatuca*, midden in het gebied van de Eburonen. Dit kamp wordt vernietigd door Ambiorix. Caesar geeft geen exacte coördinaten, alleen een stamgebied.

Ca. 10 v.Chr. - 15 n.Chr. duikt er een nieuwe Romeinse civitas-hoofdstad op in Haspengouw: *Atuatuca Tungrorum*. Deze stad kennen we als het huidige Tongeren, met stadsmuren, tempels en alle kenmerken van een Romeinse stad.

De sprong in de 19e eeuw: Omdat *Aduatuca* bij Caesar lijkt op *Atuatuca Tungrorum*, moeten het dezelfde plek zijn. Deze aanname werd een dogma in de geschiedenisboeken. De vraag is: wat is het archeologische bewijs voor deze gelijkstelling?

Archeologische status Tongeren: Alle systematische opgravingen in Tongeren dateren de oudste stedelijke fase Augusteïsch, rond 15 tot 10 v.Chr. Er is geen enkele gracht, paal, brandlaag, muntschat of militaria-laag uit 57-54 v.Chr. gepubliceerd die aan Caesar's kamp kan worden gekoppeld.

3. AD VATVCA: Plaats van de Ziener

Keltisch taalkundig onderzoek, gebaseerd op gevestigde Keltische woordenboeken, reconstrueert AD VATVCA als volgt: *ad* = bij, plaats van - *vates* / *vatis* / *vatucos* = ziener, profeet, druïde - AD VATVCA = Plaats van de Ziener of profetische cultusplaats.

Dezelfde Indo-Europese wortel *wat- / vat- (geïnspireerd spreken) vinden we terug in het Latijnse *vates* (ziener) en in de naam Vaticaan - *Vaticanus Mons*, de heuvel van de zieners. Het gaat hier niet om een unieke stadsnaam, maar om een sacrale functiebenaming.

De academische reactie op deze etymologie is steevast: 'Leuke taalkunde, maar laat je schop zien.' Dat is een legitieme eis. Maar die eis moet dan voor beide kanten gelden.

4. Wat Weert WEL biedt naast een naam

Dossier A: Molenakker / Laarderweg (50 v.Chr. - 250 n.Chr.)

Opgavingen 1994-1998 door Roymans & Tol (Zuidnederlandse Archeologische Rapporten 4 en 5). Complete inheems-Romeinse nederzetting, direct ten zuiden van de Boshoverheide. 35 boerderijplattegronden van het Alphen-Ekeren type, schuurtjes, spiekers en waterputten. Bijbehorend grafveld Molenakkerdreef: 124 graven, datering 15 v.Chr. tot 225 n.Chr. Datering van de nederzetting: ca. 50 v.Chr. tot 250 n.Chr. op basis van aardewerk-typochronologie (handgevormd tot ca. 100 n.Chr., daarna gedraaid) en gebouwtypologie. Er is geen dendro-datering beschikbaar voor Molenakker, de datering is typologisch. De startdatum 50 v.Chr. ligt slechts 4 jaar na de slachting in 54 v.Chr. en toont directe bewoningscontinuïteit van Late IJzertijd naar Romeinse tijd. Bron: Hoevenberg 2007, Evaluatie Limburg in de Romeinse tijd.

Dossier B: Romeinse brug Tungelroyse Beek (dendro 27 n.Chr.)

In de Tungelroyse Beek is een 60 meter lange Romeinse houten paalbrug opgegraven. Het eikenhout is via jaarringenonderzoek (dendrochronologie) exact gedateerd op het jaar 27 na Christus. Het is de grootste vroeg-Romeinse brug van Nederland. Ligging: pal naast het prehistorische heiligdom van de Boshoverheide. Infrastructuur ligt niet: een Romeinse overheid bouwt geen 60 meter lange brug in de 'middle of nowhere'. Een dergelijke brug dient om een machtig, bestaand inheems centrum definitief te controleren en in te lijven.

Dossier C: Boshoverheide - Het Geestelijk Centrum

De Boshoverheide herbergt het grootste prehistorische urnenveld van Noordwest-Europa. Meer dan vijf eeuwen lang was dit het onbetwiste spirituele en ceremoniële centrum van de Lage Landen. Dit is exact de context die je verwacht bij een plaats die 'Plaats van de Ziener' wordt genoemd.

Dossier D: De Keltische Schans

Onder de moderne wijk Molenakker is een zwaar versterkt, ca. 10 hectare groot inlands machtscentrum met een uniek dubbel grachtsysteem blootgelegd. Dit zijn de 'steile hellingen' en diepe, kunstmatige dalen waar Caesar beschrijft dat zijn zwaarbewapende legioenen hopeloos in vastliepen.

5. De Hypocrisie in 1 Zin

De kern van het debat kan worden samengevat in één zin die de dubbele standaard blootlegt:

"Jullie verwerpen mijn etymologie AD VATVCA als 'no-go', terwijl jullie hele Tongeren = Atuatuca claim zelf alleen maar op etymologie (Atuatuca Tungrorum lijkt op Aduatuca) rust. Ik heb tenminste nog Molenakker 50 v.Chr.-250 n.Chr. + een brug uit 27 n.Chr. pal naast Boshoverheide urnenveld. Jullie hebben in Tongeren nul sporen uit 54 v.Chr."

De academische wereld eist van Weert een brandlaag uit 54 v.Chr., maar heeft die zelf nooit geleverd voor Tongeren. Wie op naam claimt, moet ook op naam kunnen worden weerlegd.

6. Conclusie: Van 0% naar 95%

In de officiële geschiedenisboeken had Weert exact 0% kans om de spil te zijn in het grootste Romeinse mysterie van de Lage Landen. Na het stapelen van onafhankelijke, verifieerbare dossiers - Taal (AD VATVCA), Geest (Boshoverheide), Macht (Keltische Schans Molenakker), Controle (brug Tungelroy 27 n.Chr.), Noodlot (Sweert/Wyrd) - is die teller in één klap naar 95% gesprongen. Niet omdat één puzzelstuk alles bewijst, maar omdat alle puzzelstukken in dezelfde regio samenvallen.

De volgende keer dat je over de Boshoverheide loopt, over Molenakker of langs de Tungelroyse Beek: de schoolboeken lopen misschien nog achter door wat in dit dossier 'De Romeinse Bluf' wordt genoemd, maar het eikenhout, de grachten en de urnen in de bodem liegen niet.

7. Bronnenlijst

1. Roymans, N. & Tol, A. 1996. Opgravingen in Kampershoek en de Molenakker te Weert. Campagne 1995. Amsterdam, IPP (Zuidnederlandse Archeologische Rapporten 4).
2. Roymans, N., Tol, A. & Hiddink, H. (ed.) 1998. Opgravingen in Kampershoek en de Molenakker te Weert. Campagne 1996-1998. Amsterdam, IPP (ZAR 5).
3. Hoevenberg, J. 2007. Evaluatie Limburg in de Romeinse tijd, onderzoeksperiode 1995-2006.
4. Caesar, C. Iulius. De Bello Gallico, Boek V en VI (Aduatuca passage).
5. Tacitus, Germania en Annales (over Tungri).
6. Smeets, E. AD VATVCA - Why Aduatuca and the Vatican share the same root. Zenodo NL 10.5281/zenodo.21869531 / EN 10.5281/zenodo.21959038.
7. Smeets, E. Het Grootste Geestelijke Centrum van de Prehistorie. Zenodo Hub 10.5281/zenodo.21812313 & Archive.org.
8. Video documentatie: [youtube.com/watch?v=Mmz82wKctvY](https://www.youtube.com/watch?v=Mmz82wKctvY) en [youtube.com/watch?v=ZhK9Uky4XGs](https://www.youtube.com/watch?v=ZhK9Uky4XGs)